

KLASIČNA GIMNAZIJA

GIMNAZIJSKI PROGRAM Z LATINŠČINO
IN POUĐARKOM NA HUMANISTIKI IN DRUĐBOSLOVJU

KOMU JE NAMENJENA KLASIČNA GIMNAZIJA?

Vsaka **šola odpira vrata** v nov svet in odkriva učencem nova spoznanja. **Klasična gimnazija** odpira ta vrata še **bolj na široko**, saj poleg vseh splošno izobraževalnih predmetov omogoča še učenje latinščine. **Latinščina je več** kot samo še en dodaten jezik. To je predmet, pri katerem se z oziranjem v preteklost nenehno ukvarjamo s primerjavami v sedanosti, pa naj bo to na področju jezika, zgodovine, mitologije, umetnosti ali drugih velikih dognanj antične civilizacije. Latinščina je predmet, ki da učencem širino in jih uči, kako pridobljeno znanje uporabljati tudi na številnih drugih področjih od jezikoslovja in humanistike do naravoslovja.

www.gimnazija-poljane.com

Pridevnik "**klasičen**" v prvotnem, torej latinskem pomenu pomeni "**prvovrsten, izjemne kakovosti**", zato je bila tudi klasična gimnazija že od nekdaj namenjena bolj vedoželjnim in ambicioznim učencem, ki so se odlikovali na številnih različnih področjih delovanja. **Klasikom je skupno to, da jim zgolj šola ni dovolj**. Praviloma se z zanimanjem udeležujejo tudi drugih dejavnosti, ki jih ponuja klasična gimnazija - od gledališča, ekskurzij, literarnih natečajev, tekmovanj in drugih projektov, kjer v šoli pridobljeno znanje še dodatno razširijo, ga oplemenitijo in okrepijo.

Klasična gimnazija je namenjena tistim, ki si želijo **pridobiti široko splošno izobrazbo in razgledanost**. Je idealna osnova zlasti za nadaljnji študij jezikov, zgodovine in arheologije, umetnostne zgodovine, prava, drugih humanističnih in družboslovnih ved ter medicine in farmacije. Enako uspešno pripravlja dijake tudi za vse študije na ostalih univerzitetnih programih.

PREDMETNIK KLASIČNE GIMNAZIJE

Klasična gimnazija je program splošne gimnazije, katerega vsebinska rdeča nit je latinski jezik s književnostjo, okrepljena pa sta tudi pouk zgodovine in filozofije. V primerjavi z gimnazijo je v **obveznem** delu klasične gimnazije zožen obseg naravoslovja, vendar lahko razliko dijaki nadomestijo v **izbirnem** delu programa in se enako uspešno kot na splošni gimnaziji pripravijo na študij naravoslovne usmeritve. V primerjavi s splošno gimnazijo ima torej klasična gimnazija od 3. letnika dalje **večjo izbiro**.

V ČEM SE PROGRAM KLASIČNE GIMNAZIJE RAZLIKUJE OD SPLOŠNE?

- * V vseh štirih letnikih je v predmetniku **latinščina**.
- * V **tretjem** letniku program omogoča **izbiro v obsegu 4 ur**:
  - 1) dijak lahko obdrži **dva ali enega** izmed treh **naravoslovnih predmetov** (biologijo, kemijo, fiziko) v obsegu 4 ur/teden;
  - 2) dijak lahko obdrži **en naravoslovni** predmet (v obsegu 2 ur/teden) in izbere še **en humanističen** predmet, npr. retoriko (v obsegu 2 ur/teden);
  - 3) dijak lahko izbere samo **humanistične oziroma jezikovne** predmete, npr. retoriko in umetnostno zgodovino ali tretji tuj jezik (v obsegu 4 ur/teden).
- * V **prvem in tretjem** letniku so v klasični gimnaziji **3 ure zgodovine** na teden, v splošni pa 2 uri na teden.
- * V **četrtm** letniku so v klasični gimnaziji **3 ure filozofije** na teden, v splošni pa dve uri na teden.

1. LETNIK: OBVEZNI PREDMETI

4 ure/teden
SLOVENŠČINA
MATEMATIKA

3 ure/teden
LATINŠČINA
ZGODOVINA
PRVI TUJI JEZIK
DRUGI TUJI JEZIK
ŠPORTNA VZGOJA

2 uri/teden
GEOGRAFIJA
BIOLOGIJA
KEMIJA
FIZIKA
INFORMATIKA

2. LETNIK: OBVEZNI PREDMETI

4 ure/teden
LATINŠČINA
SLOVENŠČINA
MATEMATIKA

3 ure/teden
PRVI TUJI JEZIK
DRUGI TUJI JEZIK
ŠPORTNA VZGOJA

2 uri/teden
ZGODOVINA
GEOGRAFIJA
BIOLOGIJA
KEMIJA
FIZIKA

1 ura/teden
LIKOVNA UMETNOST
GLASBENA UMETNOST

3. LETNIK: OBVEZNI PREDMETI

4 ure/teden
SLOVENŠČINA
MATEMATIKA

3 ure/teden
LATINŠČINA
ZGODOVINA
PRVI TUJI JEZIK
DRUGI TUJI JEZIK
ŠPORTNA VZGOJA

2 uri/teden
GEOGRAFIJA
PSIHOLOGIJA
SOCIOLOGIJA

IZBIRNI PREDMETI

4 ure/teden
TRETJI TUJI JEZIK

2 uri/teden
BIOLOGIJA
KEMIJA
FIZIKA
RETORIKA
UMETNOSTNA ZGODOVINA

DIJAK IZBERE PREDMETE V OBSEGU 4 UR.
NABOR PREDMETOV SE LAHKO TUDI SPREMENI.

4. LETNIK: OBVEZNI PREDMETI

4 ure/teden
SLOVENŠČINA
MATEMATIKA

3 ure/teden
LATINŠČINA
FILOZOFIJA
PRVI TUJI JEZIK
DRUGI TUJI JEZIK
ŠPORTNA VZGOJA

2 uri/teden
ZGODOVINA

IZBIRNI PREDMETI

Poveča se obseg ur dveh izbirnih predmetov, ki jih dijak izbere za maturo.
DIJAK IZBERE PREDMETE V OBSEGU 4 DO 8 UR.

ZAKAJ BI SE UČIL LATINSKO?

IV

1. Latinščina ti bo dala trdne temelje splošne izobrazbe.

Latinščina je bila vrsto stoletij **jezik izobraževanja**, tako humanističnega kot naravoslovnega. Sodelovala je pri oblikovanju **vseh ved in disciplin**, zato je učenje latinščine namenjeno vsem, ki bodo naprej študirali.

2. Latinščina je odlična podlaga za učenje drugih jezikov.

Iz latinščine izvirajo moderni **romanski jeziki** (italijanščina, francoščina, španščina):

slovensko	latinsko	italijansko	špansko	francosko
<i>svet</i>	<i>mundus</i>	<i>il mondo</i>	<i>el mundo</i>	<i>le monde</i>
<i>polje</i>	<i>campus</i>	<i>il campo</i>	<i>el campo</i>	<i>le champ</i>
<i>sonce</i>	<i>sol</i>	<i>il sole</i>	<i>el sol</i>	<i>le soleil</i>
<i>ljubezen</i>	<i>amor</i>	<i>l'amore</i>	<i>l'amor</i>	<i>l'amour</i>

Latinščina je vplivala tudi na razvoj **germanskih jezikov**, med njimi najbolj na **angleščino**, v kateri je **več kot 50 % besed latinskega izvora**:

slovensko	latinsko	angleško	nemško
<i>študij</i>	<i>studium</i>	<i>study</i>	<i>das Studium</i>
<i>razred</i>	<i>classis</i>	<i>class</i>	<i>die Klasse</i>

Zaradi svoje kulturno-izobraževalne vloge v preteklosti je latinščina zaznamovala tudi večino ostalih evropskih jezikov, mdr. tudi slovanskih, v katerih so besede latinskega izvora večinoma sicer tujke, a njihovo število nikakor ni majhno.

www.gimnazija-poljane.com

3. Če boš znal latinsko, boš imel boljšo podlago pri znanstvenem študiju.

Latinsčina je nujna pri nekaterih študijih, ker z njo pridemo do samega vira našega preučevanja: če se resno ukvarjaš z antično zgodovino, literaturo, religijo, mitologijo ali filozofijo, moraš slej ko prej poseči tudi po originalnih besedilih - **ex ipso fonte**.

Z latinsčino ti bo laže pri delu v medicini, pravu in mnogih drugih naravoslovnih vedah. Latinski in grški besednjak sta osnovi za večino znanstvenih izrazov, ki so jih zaradi potrebe po poenotenju sprejeli po celem svetu.

ex ipso fonte = iz vira samega, t.j. neposredno iz originalnega besedila

4. Latinsčina ti bo omogočila neposreden vstop v antično kulturo.

Skozi latinsčino se boš seznanil s svetom antičnega človeka: spoznaval boš kulturo in civilizacijo rimskega časa, ki je zibelka naše civilizacije. Ugotovimo lahko, da ima marsikateri pojav za seboj dolgo sled: *zdrav duh v zdravem telesu, mens sana in corpore sano* so govorili Rimljani in že prej Grki, ki so bili prepričani, da se mora lepota duha združiti z gibčnostjo telesa.

5. Če boš znal latinsko, boš lahko prevajal izvorna latinska besedila.

Poleg *latinskih napisov*, ki jih vsepovsod srečuješ, boš lahko prevajal znamenite rimske *citete, pregovore* in celo *originalne odlomke največjih rimskih pesnikov in pisateljev*: pesmi Katula in Horacija, odlomke iz Cezarjeve Galske vojne ali odlomke iz govorov slovitega Cicerona ... Čeprav branje latinskih besedil ni vedno lahko, se ti bo odprl prelep in bogat svet antične literature.

PER ASPERA AD ASTRA

COGITO, ERGO SUM

ERRARE HUMANUM EST

VENI, VIDI, VICI

NON SCHOLAE, SED VITAE DISCIMUS

V

Če boš torej razumel in obvladal slovnico latinskega jezika, ti bodo bližje tudi jezikovni pojavi v drugih jezikih, v slovenskem, angleškem, francoskem, nemškem ...

Latinsčine danes ne govori nihče več, zato se učimo klasične knjižne latinsčine, v kateri je **občutek za pravilnost** zelo izostren. Zato si boš z učenjem latinsčine pridobil tudi **natančnost**, prepotrebno lastnost za vsak resen nadaljnji študij.

Latinsčina je nekakšna **jezikovna matematika**, v kateri je pravilno to, kar je **logično**, zato si boš ob njej dobro izostril duha.

Že od zaključka prvega letnika dalje sem prepričan, da sem se pravilno odločil, ko sem se vpisal na klasično Gimnazijo Poljane. In sicer zato, ker sem tu pridobil poleg vsega ostalega predvsem tri stvari, ki jih zelo visoko cenim: širok pregled znanj z vseh področij in s tem odlično podlago za študij, sposobnost opazovanja in kritičnega vrednotenja sveta, ki nas obkroža, ter izvrstno družbo za nepozabne pogovore, trenutke in obilo zabave. Zase pravim, da sem na Poljane prišel en, izstopil pa drug človek (mišljeno seveda v pozitivnem smislu). K temu so odločilno pripomogli prav profesorji, dijaki in splošno vzdušje ter program na Gimnaziji Poljane. Kljub temu, da me od mature loči že nekaj let, še vedno čutim močno pripadnost Poljanam, še posebej pa klasičnemu oddelku.

Program klasične gimnazije mi je ponudil široko paleto splošne razgledanosti na vseh področjih, razvil pa mi je tudi ljubezen do antične kulture in latinščine, katerima se v štirih letih namenim veliko pozornosti. Morda se sprašujete, zakaj je znanje latinščine in poznavanje antičnega sveta pomembno oziroma koristno. Sam sem antično kulturo vzljubil hkrati s spoznanjem, da v antiko segajo začetki malone vsega, kar se danes na "zahodu" učimo v šolah: začelo se je znanstveno ukvarjanje s svetom, s pojavi in človekom v njem. Od tod filozofija, astronomija, fizika, matematika in druge vede. Ustno tradicijo pripovedovanja zgodb in literarnega izražanja je v antiki zamenjala pisna, s čimer je nastala literatura kot jo poznamo danes. Antična literatura je tudi v drugih zgodovinskih obdobjih pustila ogromen pečat, saj je veljala za prvovrstno ("klasično") in je mnogim priznanim avtorjem služila kot vzor in predloga za njihova dela. Tudi klasična jezika, latinščina in stara grščina, sta močno zaznamovala evropsko kulturo. Latinščina je tako rekoč "prajezik" vsem romanskim jezikom in je za romanista nepogrešljivo orodje. Poleg tega je velika večina tujk, ki tvorijo osnovno besedje raznovrstnih strok, latinskega ali grškega izvora. Iz lastnih izkušenj lahko zatrdim, da poznavanje latinskega besedišča in slovnice v precejšnji meri olajša učenje drugih tujih jezikov in celo, ne boste verjeli, slovenske slovnice - sam sem se podrobno spoznal s slovensko opisno slovnico šele preko latinske. Latinščina nas torej nagovarja in obdaja z vseh strani in nam daje vpogled tako v antično obdobje kot v druga obdobja evropske zgodovine in omogoča globlje razumevanje strokovne terminologije vsake stroke. Poleg tega je branje sijajne rimske literature v izvirniku prav poseben užitek in privilegij. Zato je po mojem mnenju znanje latinščine človeku pridobitev za vse večne čase.

Rok Kuntner, nekdanji dijak Gimnazije Poljane

VI

www.Gimnazija-poljane.com

LJUBEZEN

Moram kar povedati, da je latinščina
moja velika ljubezen. In moram dodati,
da ne ravno uresničena.

Tako je prišlo.
Ne spomnim se natanko, kdaj sem
se zavedel, da brez latinščine
v življenju ne gre, vem pa,

da je bilo že zdavnaj prepozno. Kljub temu sem potem poiskal učbenik za samouke, ga predelal, vzel drugega ... in ob požrtvovalni pomoči svojih kolegic latinistk - neke na sredini obupal. 'Obupal' morda ni najboljša beseda, boljše bi bilo reči, da sem se zadovoljil s tistim, kar sem imel. Veliko ni bilo, in do danes je ostalo še manj, a bilo je več kot nič - dobil sem vsaj predstavo o tem, kako latinščina deluje. Verjetno nisem bil prvi, ki ga je fascinirala njena čudna podobnost s slovenščino - odsotnost določnega in nedoločnega člena, praktično enako število sklonov, nesramno zapletena stavba glagola ... Nič manj kajpak niso zanimive razlike; med njimi se mi še danes zdi najbolj eksotičen nesestavljeni latinski pasiv, in še danes občudujem v drugih jezikih težko predstavlljivo latinsko kratkost.

Ampak pustimo lingvistične otročarije - vendarle je tudi v jeziku na prvem mestu vsebina.

Čeprav je danes ne znajo niti šolmoštri niti farmoštri (kakšna blamaža!), je bila latinščina v Evropi tisoč in več let sveti jezik in jezik učenosti. Evropejec, vsaj tisti, ki ga nesrečni vrtiljak absolutne sedanjosti še ni potegnil za sabo, jo zato zna ceniti. V tem jeziku mu govorijo pretekli časi, v njem pripovedujejo o pomembnih in vzvišenih rečeh. Mi, ki se je nismo zares naučili, to vsaj občasno zaslutimo, denimo ko gotski katedrali ali kodeksu iztrgamo besedo, dve, morda misel. Tedaj zapis iz davne dobe neha biti mrtva črka v kamnu ali na pergamentu. Takšni ljudje vemo, kaj zamujamo. Seveda želimo, da bi šla mladina po naših stopinjah - a dlje.

Marko Trobevšek, prof. slovenščine na Gimnaziji Poljane

www.gimnazija-poljane.com

VII

www.gimnazija-poljane.com

Domače zveneča beseda **ŠOLA**
izvira iz grščine (**σχολή**)
in je preko latinščine (**SCHOLA**)
prešla v številne moderne jezike:

school (=ang.),
Schule (=nem.),
école (=fra.),
scuola (=ita.),
escuela (=špa.),
šola (=hrv.).

VIII

Dijaki klasične gimnazije so s stališča predmeta filozofije vsekakor v prednosti pred ostalimi oddelki.

V četrtem letniku imajo namreč v primerjavi z ostalimi eno uro pouka filozofije več na teden, skupno torej tri šolske ure na teden. To njim in nam učiteljem filozofije omogoča svobodnejše in intenzivnejše gibanje po širokem polju te humanistične vede, ki navsezadnje resnično zaživi šele v dogajanju zares pristnega dialoga vseh udeležениh.

Za dijake klasične gimnazije lahko z gotovostjo trdimo, da so ob koncu njihovega srednješolskega izobraževanja z vidika filozofije podatkovno bolj informirani, retorično bolj samozavestni in s stališča samostojnega kritičnega mišljenja bolj ustvarjalni.

Filozofija je kot predmet kurikulumuma srednješolskega izobraževanja v vseh uspešnih zahodnoevropskih državah, ki so ciljno usmerjene v vzgojo bodoče intelektualne elite, upravičeno močno in suvereno zastopana. Program klasične gimnazije je edini slovenski srednješolski program, ki se v tem pogledu približa omenjenim standardom.

Nina Miri Zalar, prof. filozofije na Gimnaziji Poljane

Izobrazba človeku omogoča, da se oddalji od tistega, kar neposredno ve in izkuša, in se kot tak dvigne do vedenja. Prisvojitvev nečesa tujega namreč zahteva odtujitev od lastnega. Zato se je treba znati oddaljiti od samega sebe, da bi se lahko približali tujemu in drugačnemu.

To velja še posebej za **učenje klasičnih jezikov**, saj je svet antike, v katerega na ta način vstopamo, tako oddaljen in tuj, da prestavlja pregrado, ki nas ločuje od nas samih, obenem pa "vsebuje vsa izhodišča in niti za povratek k nam samim, za vnovično najdenje samega sebe, toda sebe v skladu s pravim občim bistvom duha". (*Hegel*)

ČESA SI JE ŽELETI?

Klasična gimnazija je prestižni program, saj predpostavlja razgledanega in vedoželjnega dijaka. Namenjena je ustvarjalnim mladim ljudem, ki pričakujejo presežke.

Skozi žlahtno tradicijo umetnosti, zgodovine in filozofije nagovarja k človečnosti, k občutljivemu ravnanju s soljudmi in h kulturnemu sobivanju. S pomočjo miselne discipline, ki jo urijo materinščina, latinščina in matematika, vzgaja bodoče mislece, ki bodo logosu, etosu in patosu znali držati mero. V tej si podajata roke tudi naravoslovje in družboslovje. Njuna zaveza je nepogrešljivi del svetovljanstva. Tega pa kot prebivalci Sveta in klasično šolani ljudje zmoremo izrekati na različne načine, zagotovo najbolj neposredno skozi znanje tujih jezikov in v najrazličnejših elektronskih novorekih.

Klasična gimnazija gradi most med tradicijo in sodobnostjo; med tem, kar smo sedaj, in tistim, brez česar ne bi bili to, kar smo.

Klasična gimnazija vabi v svoje vrste dobre, pametne in delovne dijake, ki vedo, da je učenje lahko naporno, zato pa je izplen bogat.

Na Gimnaziji Poljane se trudimo, da bi se približali opisanemu idealu. Želimo si možnosti, da bi kot šola lahko ponudili model izobraževanja, ki bi osmislil in povezal učne vsebine ter si dovolil avtonomno prepoznavnost v tistem, v čemer smo zares dobri. Hkrati si želimo premikov v pogledih bodočih dijakov, ki bi jim bilo v čast obiskovati ambicioznejši in zahtevnejši klasični program, saj bi bili pridobljeno znanje in vrednote razkošna popotnica za nadaljnjo pot.

Katarina Torkar Papež